

	System Zarządzania Jakością	Wersja: 04
	PROCEDURA POSTĘPOWANIA ZE ZWŁOKAMI PACJENTA ZMARŁEGO W SZPITALU	PM - 22

	Stanowisko:	Imię i nazwisko:	Data:	Podpis:
Opracowała:	Specjalista ds. epidemiologii	Elżbieta Wolf	06.03.2024 r.	
Zatwierdziła pod względem merytorycznym:	Przełożona pielęgniarek	Marzena Pławiak	06.03.2024 r.	PRZEŁOŻONA PIEŁĘGNIAREK Wojewódzkiego Specjalistycznego ZZOZ Chorób Płuc i Gruźlicy w Wolicy k./Kalisza mgr Marzena Pławiak
Zatwierdził pod względem formalno – prawnym:	Dyrektor	Sławomir Wysocki	07.03.2024 r.	DYREKTOR Wojewódzkiego Specjalistycznego ZZOZ Chorób Płuc i Gruźlicy w Wolicy k./Kalisza lek. med. Sławomir Wysocki

I. Cel:

Celem procedury jest ujednolicenie sposobu postępowania personelu szpitala w razie śmierci pacjenta i określenie czynności związanych z przygotowaniem zwłok osoby zmarłej do wydania osobom uprawnionym do ich pochowania.

II. Zakres stosowania:

Procedura ma zastosowanie we wszystkich oddziałach Wojewódzkiego Specjalistycznego Zespołu Zakładów Opieki Zdrowotnej Chorób Płuc i Gruźlicy w Wolicy k. Kalisza

III. Odpowiedzialność:

Odpowiedzialni za czynności związane z prawidłowym wykonaniem procedury są:

- kierownicy oddziałów,
 - lekarze,
 - pielęgniarki oddziałowe,
 - pielęgniarki,
 - kierownik administracyjny,
 - brygadzysta sekcji firmy świadczącej usługi utrzymania czystości w zakładzie,
- każdy w swoim zakresie oraz
- pracownik firmy zewnętrznej świadczącej usługi w zakresie:
 - odbioru, transportu przygotowania i wydawania zwłok podmiotom uprawnionym
 - utrzymania właściwego stanu sanitarno-higienicznego w prosektorium.

Nadzór nad wszystkimi czynnościami związanymi z procedurą w zakresie kontroli wewnętrznej w obszarze profilaktyki zakażeń należy do Zespołu Kontroli Zakażeń Szpitalnych.

System Zarządzania Jakością	PM - 22
PROCEDURA POSTĘPOWANIA ZE ZWŁOKAMI PACJENTA ZMARŁEGO W SZPITALU	Wersja 4

IV. Tryb postępowania

4.1. W razie śmierci pacjenta w oddziale szpitalnym pielęgniarka niezwłocznie powiadamia o tym lekarza leczącego lub lekarza dyżurnego

4.2. Lekarz, któremu zgłoszono zgon, dokonuje:

- oględzin zmarłego
- stwierdza zgon i jego przyczynę
- odnotowuje w historii choroby dzień i godzinę zgonu
- zawiadamia o śmierci pacjenta osobę lub instytucję wskazaną w dokumentacji chorego
- wypełnia kartę stwierdzenia zgonu - Załącznik nr 1
- wystawia kartę zgonu (lekarz prowadzący lub kierownik oddziału)
- w przypadku zgonu z powodu zakażenia lub choroby zakaźnej lekarz dyżurny, kierownik oddziału lub lekarz prowadzący jest obowiązany do niezwłocznego (w ciągu 24 godzin od momentu rozpoznania lub powzięcia podejrzenia zgonu z powodu zakażenia lub choroby zakaźnej) zgłoszenia tego faktu Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu w formie zgodnej z obowiązującymi przepisami; kopię zgłoszenia przekazuje do Zespołu Kontroli Zakażeń

W przypadkach określonych w art.31 Ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej określenie przyczyny zgonu **powinno** nastąpić po przeprowadzeniu sekcji zwłok

- gdy zgon nastąpi przed upływem 12 godzin od przyjęcia, chyba, że przedstawiciel ustawowy tej osoby wyraził sprzeciw lub uczyniła to ta osoba za życia;
- w przypadkach określonych w Kodeksie postępowania karnego i Kodeksie karnym wykonawczym oraz aktach wykonawczych wydanych na ich podstawie;
- gdy przyczyny zgonu nie można ustalić w sposób jednoznaczny;
- w przypadkach określonych w przepisach o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi.

Lekarz stwierdzający zgon w dokumentacji medycznej pacjenta sporządza adnotację o dokonaniu albo zaniechaniu sekcji zwłok, z odpowiednim uzasadnieniem.

4.3. Po stwierdzeniu zgonu przez lekarza pielęgniarka:

- wykonuje toaletę pośmiertną

System Zarządzania Jakością	PM - 22
PROCEDURA POSTĘPOWANIA ZE ZWŁOKAMI PACJENTA ZMARŁEGO W SZPITALU	Wersja 4

- zakłada na przegub dłoni albo stopy identyfikator, który zawiera:
 - imię i nazwisko osoby zmarłej;
 - numer PESEL osoby zmarłej, a w przypadku braku numeru PESEL – serię i numer dokumentu stwierdzającego tożsamość;
 - datę i godzinę zgonu.
- umieszcza zwłoki w szczelnie zamykanym worku foliowym z nieprzepuszczalnego tworzywa
- wypełnia kartę skierowania zwłok do chłodni (Załącznik nr 2) która zawiera:
 - imię i nazwisko osoby zmarłej;
 - numer PESEL osoby zmarłej, a w przypadku braku numeru PESEL – serię i numer dokumentu stwierdzającego tożsamość;
 - datę i godzinę zgonu;
 - godzinę skierowania zwłok osoby zmarłej do chłodni;
 - imię, nazwisko i podpis pielęgniarki sporządzającej kartę;
 - godzinę przekazania zwłok osoby zmarłej do chłodni;
 - imię, nazwisko i podpis osoby pozostawiającej zwłoki osoby zmarłej w chłodni.
- powiadamia, na wskazany numer, wyznaczoną osobę (firma zewnętrzna) odpowiedzialną za transport zwłok z oddziału/ pomieszczenia pro – morte do prosektorium

Jeśli nie jest możliwe ustalenie tożsamości osoby zmarłej, w karcie skierowania zwłok oraz na identyfikatorze, pielęgniarka dokonuje oznaczenia „NN” i podaje przyczynę i okoliczności uniemożliwiające ustalenie tożsamości.

- sporządza spis rzeczy, przedmiotów wartościowych (wypełnia kartę depozytową), zabezpiecza i zgodnie z procedurą **PP 19 – Procedura zabezpieczenia własności pacjentów** umieszcza je w depozycie krótkoterminowym (sejfie), który znajduje się w oddziale (dalsze postępowanie określa procedura **PP 19**)
- ubrania oraz inne rzeczy nie wartościowe umieszcza w plastikowym worku koloru czerwonego, opisuje i przechowuje w wyznaczonym w oddziale miejscu

4.4. W przypadku zgonu z powodu zakażenia lub choroby zakaźnej należy zachować szczególne środki ostrożności tj.:

- dotykanie zwłok jest niedozwolone poza czynnościami związanymi z przygotowaniem ciała:
 - obmycie płynem dezynfekcyjnym przeznaczonym do dezynfekcji skóry,

System Zarządzania Jakością	PM - 22
PROCEDURA POSTĘPOWANIA ZE ZWŁOKAMI PACJENTA ZMARŁEGO W SZPITALU	Wersja 4

- ułożeniem i okryciem ciała prześcieradłem jednorazowego użytku nasączonym preparatem dezynfekcyjnym o pełnym spektrum działania,
- umieszczeniem zwłok w szczelnie zamykanym worku foliowym z nieprzepuszczalnego tworzywa,
- czynności związane z przygotowaniem zwłok należy wykonywać w środkach ochrony indywidualnej (rękawiczki, fartuch, maska, gogle, przyłbica);
- pomieszczenie, w którym osoba zmarła przebywała oraz wszystkie przedmioty, z którymi była w styczności, jak też środek transportu, którymi zwłoki były przewożone, należy poddać dezynfekcji;
- na worku ze zwłokami należy umieścić widoczną informację „choroba zakaźna”;
- o zgonie z powodu zakażenia lub choroby zakaźnej należy poinformować osobę odpowiedzialną za transport, przechowywanie i wydawanie zwłok.

Personel wykonuje wszystkie czynności z zachowaniem szacunku i godności należnej osobie zmarłej.

4.5. Zwłoki osoby zmarłej wraz z kartą skierowania zwłok do chłodni i identyfikatorem są przewożone do prosektorium nie wcześniej niż po upływie **dwóch godzin** od czasu zgonu, wskazanego w dokumentacji medycznej.

4.6. W okresie pomiędzy stwierdzeniem zgonu a przewiezieniem do chłodni, zwłoki osoby zmarłej są przechowywane w specjalnie przeznaczonym do tego celu pomieszczeniu pro – morte (klucz do pomieszczenia znajduje się w Izbie Przyjęć) lub jeśli są takie możliwości w oddziale.

4.7. Pielęgniarka nadzoruje transport zwłok do pro -morte i jest obecna podczas wydania zwłok z oddziału czy pro -morte,

4.8. Przewożenie zwłok do prosektorium oraz zabezpieczenie środków transportu należy do obowiązków firmy zewnętrznej.

4.9. Przechowywanie zwłok w prosektorium (nieodpłatnie do 72 godzin) oraz przygotowywanie i wydawanie osobom uprawnionym do ich pochowania, z zapewnieniem godności należnej osobie zmarłej, należy do obowiązków firmy zewnętrznej.

5.0. Informacja dla rodziny zmarłego o sposobie odbioru zwłok dostępna jest w formie pisemnej w dyżurce pielęgniarskiej i lekarskiej.

System Zarządzania Jakością	PM - 22
PROCEDURA POSTĘPOWANIA ZE ZWŁOKAMI PACJENTA ZMARŁEGO W SZPITALU	Wersja 4

Opracowano w oparciu o przepisy:

- Ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej(Dz.U. z 2021 r., poz. 711 ze zm.)
- Ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych Dz.U.2000 r.,Nr 23. Poz.295. ze zm.)
- Rozporządzenie ministra zdrowia z dnia 21 grudnia 2010 r. w sprawie rodzajów i zakresu dokumentacji medycznej oraz sposobu jej przetwarzania Dz.U.2010.252.1697
- Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 10 kwietnia 2012 r. w sprawie sposobu postępowania podmiotu leczniczego wykonującego działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne ze zwłokami pacjenta w przypadku śmierci pacjenta Dz.U.z 2012 r., poz. 420)
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2001 r. w sprawie postępowania ze zwłokami i szczątkami ludzkimi. Dz.U.2021.1910
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 10 grudnia 2019 r. w sprawie zgłaszania podejrzeń i rozpoznania zakażeń, chorób zakaźnych oraz zgonów z ich powodu Dz.U.2023.1045

Dokumenty związane:

1. Stwierdzenie zgonu pacjenta – Załącznik nr 1
2. Karta skierowania zwłok do chłodzi – Załącznik nr 2
3. Karta depozytowa

System Zarządzania Jakością	PM - 22
PROCEDURA POSTĘPOWANIA ZE ZWŁOKAMI PACJENTA ZMARŁEGO W SZPITALU	Wersja 4

Załącznik nr 1

pieczęć zakładu

Wolica, dnia.....

STWIERDZENIE ZGONU PACJENTA

Imię i nazwisko pacjenta.....

Pesel

Ks. gł.....

W dniuo godzinie.....

stwierdzono zgon pacjenta.

.....
Podpis i pieczęć lekarza stwierdzającego zgon

System Zarządzania Jakością	PM - 22
PROCEDURA POSTĘPOWANIA ZE ZWŁOKAMI PACJENTA ZMARŁEGO W SZPITALU	Wersja 4

Załącznik nr 2

pieczęć zakładu

Karta skierowania zwłok do chłodni

Imię i nazwisko osoby zmarłej

PESEL osoby zmarłej / w przypadku braku numeru PESEL serię i nr dokumentu stwierdzającego

tożsamość

Data i godzina zgonu

Imię, nazwisko i podpis pielęgniarki wypełniającej kartę

Godzina skierowania zwłok z oddziału lub Pro – Morte do chłodni.....

Podpis pielęgniarki obecnej przy wydaniu zwłok do transportu

Godzina przekazania zwłok osoby zmarłej do chłodni

Imię, nazwisko i podpis osoby pozostawiającej zwłoki osoby zmarłej w chłodni

.....